

С население от 1.25 млрд. души, Индия е втората по население държава в света. Със средногодишен ръст на БВП през последното десетилетие надвишаващ 7.5%, Индия понастоящем е 8-та най-голяма икономика в света (по номинален БВП) и 4-та по паритет на покупателната способност. Въпреки, че по площ ЕС е близо 28% по-голям от Индия, по население Индия е около 2.4 пъти по-голяма от ЕС. Това превръща Индия в важен търговски и инвестиционен партньор на ЕС.

По информация от Делегацията на ЕС в Индия, през 2015 г. общият стокообмен между ЕС и Индия достига 77.3 млрд. евро (ръст от 6.6% на годишна база) или 211 млн. евро дневно, а ако се добавят и услугите общият годишен стокообмен надхвърля 100 млрд. евро. Стокообменът през 2015 г. е вторият по големина, достигнат до момента, след най-високото ниво от 80 млрд. евро през 2011 г.

Стокообменът между Индия и ЕС като цяло е балансиран, но от 2013 г. насам износът на стоки от Индия надхвърля този от ЕС. През 2015 г. износът на стоки от Индия за ЕС достига 39.4 млрд. евро, а вносът 37.9 млрд. евро.

През 2015 г. износът от ЕС към Индия се състои главно от инженерингови стоки (36.7%), бижута и скъпоценни камъни (20.6%), продукти на химическата промишленост (10.1%), метали (8.9%), транспортна екипировка (7.1%), както и пластмаси (5.1%).

Индийският внос от ЕС през 2015 г. се състои основно от дрехи и текстил (19.6%), химикали (14.9%), инженерингови стоки (14.9%), метали (8.8%), кожи и кожни изделия (7.7%), селскостопански продукти (7.2%), бижута и скъпоценни камъни (7%), както и минерални продукти (6.2%).

ЕС е на първо място като търговски партньор за износа от Индия, с дял от 15.8% през 2015 г. Други важни търговски партньори за индийския износ са САЩ (13.6%), ОАЕ (10.6%), Хонг Конг (4.3%) и Китай (3.8%).

През 2015 г. ЕС е втория по големина търговски партньор за индийския внос (10.9%), а първо място заема вносът от Китай (13.4%). Вносът на Индия от Саудитска Арабия е трети по-обем (6.2%), следван от вноса от ОАЕ (5.8%), Швейцария (4.9%) и САЩ (4.8%).

Като цяло най-голям е дялът на годишния стокообмен на Индия с ЕС (13 %), следван от Китай (9.5%), САЩ (8.5%), ОАЕ (7.8%) и Саудитска Арабия (5.2%).

По данни на „Евростат“, Германия заема водеща позиция по стокообмен (16.02 млрд. евро), в т.ч. износ към Индия (9.72 млрд. евро), следвана от Великобритания с 13.21 млрд. евро стокообмен, в който преобладава вносът от Индия в размер на 7.912 млрд. евро. Великобритания е и най-големият пазар за индийския износ сред държавите-членки на ЕС. Следващи по размер на стокообмена са: Белгия (11.93 млрд. евро), Франция (7.9 млрд. евро), Италия (7.35 млрд. евро), Нидерландия (5.67 млрд. евро), Испания (4.14 млрд. евро), Швеция (1.81 млрд. евро), Полша (1.63 млрд. евро) и Австрия (1.19 млрд. евро).

България е на 20-та позиция сред държавите-членки с 202 млн. евро стокообмен през 2015 г, от които износ за 62 млн. евро и внос от 140 млн. евро. Основните стоки, които са изнесени от България за Индия са: инструменти и апарати за химични и физични анализи; ел. табла; медикаменти; хранителни добавки за животни; скрап от стомана и желязо; електрически апарати за жична телефония и др. Същевременно съществуват добри възможности за увеличаване на българския износ за Индия със зърнени храни (пшеница, царевица); бобови култури (леща, боб, нахут); кориандър; скрап (железен, меден, алуминиев); слънчогледово олио; изкуствени торове; етерични масла (розово масло); машини за обработка на храни; вина (при активна маркетингова стратегия) и др.

Понастоящем Индия се възползва от преференциалните тарифи за износ на стоки към ЕС, заложи в Общите тарифни преференции на ЕС, като използва облекчения в митата за почти една трета от своя износ към съюза. През 2015 г. от 39.4 млрд. евро износ на стоки от Индия към ЕС, над 15 млрд. евро или 38.5% са реализирани според преференциалните тарифи на схемата. Това поставя Индия на първо място по митнически облекчения в абсолютна стойност, реализирани по тарифната схема на ЕС. Водещите сектори от индийската икономика, които са се възползвали от тези преференции, са производство на дрехи и облекло, машини и машинни части, обувна и кожена промишленост.

През годините покритието на Общите тарифни преференции на ЕС за Индия намалява постепенно като резултат от растежа на Индия като световен износител. Тъй като схемата е създадена, за да подпомага по-бедните държави, откривайки експортни възможности за тях към ЕС, Индия все по-малко се нуждае от подобни преференции.

Предвижда се горепосочените преференции да отпаднат изцяло, след като бъде подписано Всеобхватното търговско и инвестиционно споразумение между ЕС и Индия. Това споразумение ще покрива не само стоките, но и услугите, както и всички важни аспекти на търговските отношения като инвестиции, защита на интелектуална собственост, регулации, стандарти и др. Преговорите по споразумението стартираха през 2007 г. и след 16 кръга преговори бяха замразени през 2013 г. и отново подновени през настоящата година. Проблематични области в споразумението са искането на ЕС за значително намаляване или премахване на митата при износ от ЕС за Индия на автомобили, вина и спиртни напитки, докато проблемни са индийските искания, свързани с облекчаване достъпа на индийските ИТ компании до европейския пазар и по-облекчено придвижване на квалифицирана работна ръка от Индия към ЕС.

По време на последната, 13-та поредна Среца на върха ЕС-Индия на 30 март 2016 г. в Брюксел, двете страни приеха Програма за действие до 2020 г. На двустранно ниво ЕС и Индия потвърдиха ангажимента да задълбочат отношенията си в сферата на търговията и инвестициите и да подновят преговорите по Споразумението за търговия и инвестиции между ЕС и Индия. Ключовите области, по които предстоят преговори, са улеснен пазарен достъп за някои стоки и услуги, достъп до обществени поръчки, устойчивото развитие и др.

Също така в контекста на инициативата „Make in India“, през март 2016 г. Индия и ЕС се споразумяха да създадат благоприятни условия за инвестиции, включително чрез публично-частни партньорства. В тази връзка ще се разработи Механизъм за облекчаване на инвестициите от европейски компании в Индия. Водят се вече преговори между ЕС и Индия за приемане на такъв механизъм.

Същевременно през март 2016 г. индийската страна заяви желание да денонсира всички сключени двустранни Споразумения за насърчаване и защита на инвестициите, подписани с държавите-членки на ЕС, включително с България, които индийската страна иска да бъдат предоговорени. ЕС е твърдо против такъв подход и желае двустранните споразумения да останат в сила до сключването на Споразумението за търговия и инвестиции между ЕС и Индия. Това би защитило интересите на европейските компании - инвестирани в Индия, както и на индийските компании опериращи на европейския пазар. Предстоят трудни преговори по този въпрос между ЕС и Индия.

Сред страните от ЕС, най-голям е обемът на индийските инвестиции във Великобритания, Германия, Нидерландия и Белгия, като броят на заетите в индийски компании в тези страни е около 130 000 души. Най-големият индийски работодател е „Tata Group“, в чиито европейски компании работят около 80 000 души. Около 20 % от индийските инвестиции са в сектора на информационните технологии, следват автомобилната промишленост, производството на стомана и др.. Сред реализираните

наскоро мащабни инвестиции в Европа са големите индийски инвестиции на компаниите „Tata Steel“, „Infosys“, „Bharti Airtel“, „Tata Motors“, „Bharat Forge“.

В България през последните десет години бяха реализирани успешни индийски инвестиции във фармацевтиката, аутсорсинга, земеделието и недвижимите имоти.

От своя страна, ЕС остава един от най-големите инвеститори в Индия като близо 6 000 компании от ЕС оперират в Индия, осигурявайки директна заетост на близо 1.2 млн. работници и индиректна заетост на още 5 млн. души в Индия. Сред най-големите европейски работодатели в Индия са компании от Франция, Германия, Великобритания, Нидерландия, Швеция и Дания, а секторите, които привличат европейски инвестиции в Индия са автомобилна промишленост, инфраструктура, химическа промишленост, фармация, здравеопазване, информационни технологии, хранителна промишленост, петролна промишленост. Български компании инвестираха и функционират успешно в Индия в сферата на доставката на интернет, фармацевтиката и пакетирането на пътен битум (завод - реализиран със съвместна българо-индийска инвестиция).

Изготвил: Илия Деков, съветник, СТИВ-Делхи

Одобрил: Петко Дойков, посланик